

Beleidsstuk Passend Onderwijs

'Elk kind komt tot zijn recht bij SPO De Liemers'

Versie	Acties	Geleding	Datum
1.0	Eerste concept	werkgroep	20-02-2015
	Bespreking	directeurenberaad	24-02-2015
1.1	Bijstelling n.a.v.	werkgroep	26-02-2015
	Tweede concept	directeurenberaad	24-03-2015
2.0	instemming en advies	(P)GMR	26-05-2015
def	Vaststelling	college van bestuur	01-06-2015

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Werkgroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	1 van 25

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	3
1.1	DOELEN PASSEND ONDERWIJS.....	3
1.2	ZORGPLICHT: ALTIJD EEN PASSENDE PLEK VOOR EEN LEERLING	3
1.3	SPO DE LIEMERS EN PASSEND ONDERWIJS	4
2	OPDRACHT	5
3	SAMENHANG MET HET BELEIDSSTUK BASISONDERSTEUNING VAN SWV DE LIEMERS	6
4	UITKOMSTEN VAN DE WERKGROEP PASSEND ONDERWIJS	13
5	VELDEN VAN INVLOED	15
6	UITWERKING IN NIEUWE COMPETENTIE PASSEND ONDERWIJS	16
7	CONCRETE UITWERKING IN NASCHOLINGSAANBOD SPO DE LIEMERS	18
7.1	VOORSTEL VAN DE WERKGROEP PASSEND ONDERWIJS:.....	18
7.2	FINANCIËLE OVERWEGINGEN	20
7.3	BEGROTING 2015	21
8	EVALUATIE	23
9	CONCLUSIE	24
BIJLAGE	25

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Wergroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	2 van 25

1 INLEIDING

Per 1 augustus 2014 geldt er een nieuw stelsel voor passend onderwijs. Passend onderwijs legt een zorgplicht bij scholen. Dat betekent dat zij vanaf genoemde datum verantwoordelijk zijn om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een goede onderwijsplek te bieden. Daarvoor werken reguliere en speciale scholen samen in regionale samenwerkingsverbanden.

Passend onderwijs voor elk kind

Alle leerlingen moeten een plek krijgen op een school die past bij hun kwaliteiten en hun mogelijkheden. Dit is het uitgangspunt van passend onderwijs. Doel is om elk kind uit te dagen het beste uit zichzelf te halen.

1.1 Doelen passend onderwijs

Duidelijkheid over toewijzing extra ondersteuning

Samenwerkingsverbanden leggen in hun ondersteuningsplan vast welke ondersteuning de scholen in het samenwerkingsverband bieden en welke leerlingen in aanmerking komen voor extra ondersteuning in het (voortgezet) speciaal onderwijs. De scholen geven in hun schoolondersteuningsprofiel aan wat zij kunnen doen om leerlingen een passende plek te bieden. Zo is duidelijk wat het ondersteuningsaanbod in de regio is. Ouders melden hun kind aan bij de school van hun voorkeur. Die school heeft vervolgens zorgplicht. Ouders hoeven niet meer zelf langs verschillende scholen om een plek voor hun kind te vinden.

Minder bureaucratie

Passend onderwijs leidt tot minder bureaucratie. Dus geen lange indicatieprocedures, wachtlijsten en gescheiden circuits van lichte en zware ondersteuning met aparte indicatietrajecten. Het samenwerkingsverband krijgt zowel de middelen voor lichte als voor zware ondersteuning. Die middelen kunnen ze flexibel inzetten. Vanzelfsprekend moet het samenwerkingsverband wel inzicht geven in de wijze waarop het die middelen besteedt.

Goede docenten voor de klas

Goed onderwijs en goede extra ondersteuning van een leerling in de klas valt of staat met de leraar. Dat geldt ook voor passend onderwijs. De leraar staat er niet alleen voor: hij werkt samen met het team, de school en het samenwerkingsverband. Met passend onderwijs wordt geïnvesteerd in opbrengstgericht werken voor alle leerlingen én in de verdere ontwikkeling van leraren.

Geen thuiszitters

Alle kinderen verdienen een plek in het onderwijs. De afgelopen jaren is gewerkt aan het terugdringen van de thuiszittersproblematiek, maar er zitten nog steeds kinderen onnodig thuis. Daarom is een belangrijk doel van passend onderwijs om het aantal thuiszitters nog verder terug te dringen: een zo passend mogelijk onderwijsprogramma voor alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben in het onderwijs.

Betere afstemming tussen onderwijs en zorg

De afstemming met gemeenten wordt belangrijker. Gemeenten hebben nu al taken die van belang zijn voor het realiseren van passend onderwijs, zoals leerlingenvervoer, onderwijshuisvesting en leerplicht. Vanaf januari 2015 komen daar jeugdhulp, bevordering van participatie en maatschappelijke ondersteuning bij. Door goede afspraken te maken, kan ondersteuning vanuit de gedachte 'één kind, één plan' worden gerealiseerd en wordt versnippering voorkomen.

1.2 Zorgplicht: altijd een passende plek voor een leerling

Sinds 1 augustus 2014 hebben scholen een zorgplicht. Dit houdt in dat de school een passende plek moet zoeken, voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben. Er zijn 3 mogelijkheden:

- een aanbod op de eigen school (de school van aanmelding);
- een aanbod op een andere reguliere school;
- een aanbod op een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs.

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Wergroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	3 van 25

Met de zorgplicht wil de overheid voorkomen dat kinderen thuis komen te zitten, omdat er geen passend onderwijsaanbod voor ze is.

Basisondersteuning: begeleiding op elke school

Scholen moeten in ieder geval de basisondersteuning bieden. Dit is de ondersteuning die alle scholen binnen het samenwerkingsverband (in de regio) bieden. De scholen in het samenwerkingsverband maken hierover onderling afspraken. Het gaat bijvoorbeeld om hulp voor leerlingen met dyslexie, aanpak (ter voorkoming van) gedragsproblemen en extra begeleiding aan leerlingen die een meer of minder dan gemiddelde intelligentie hebben. De kwaliteit moet voldoen aan de normen van de onderwijsinspectie.

Extra begeleiding en ontwikkelingsperspectief

Naast de basisondersteuning bieden sommige scholen extra begeleiding aan leerlingen. Het is ook mogelijk dat er een aparte voorziening in de school wordt ingericht. Denk bijvoorbeeld aan een speciale klas voor leerlingen met autisme.

De school maakt een ontwikkelingsperspectief voor alle leerlingen die begeleiding krijgen bovenop de basisondersteuning. Hierin beschrijft de school de onderwijsdoelen voor die leerling. Welk niveau kan het kind behalen en welke ondersteuning heeft hij of zij daarbij nodig? De school overlegt met ouders over de invulling van het ontwikkelingsperspectief.

Met de invoering van het ontwikkelingsperspectief wil de overheid de kwaliteit van de extra begeleiding in het onderwijs waarborgen.

1.3 SPO De Liemers en Passend Onderwijs

SPO De Liemers is aangesloten bij het Samenwerkingsverband De Liemers PO. De regio de Liemers met 11 schoolbesturen en 46 scholen voor regulier basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs (cluster 3 en 4) vormen samen het nieuwe samenwerkingsverband (swv) passend onderwijs PO 25-04. Het samenwerkingsverband heeft de basisondersteuning voor zijn scholen gedefinieerd en in kaart gebracht.

Dit heeft geresulteerd in het beleidsstuk Basisondersteuning in De Liemers. In dit beleidsstuk, opgenomen in de bijlage, staan de indicatoren passend onderwijs genoemd op de domeinen:

- Onderwijs
- Ondersteuning
- Beleid
- Organisatie en
- Resultaten

De uitwerking van deze indicatoren vormen de basisondersteuning in SWV De Liemers, oftewel iedere school binnen het samenwerkingsverband De Liemers dient een basisniveau te hebben op alle indicatoren. Ze zijn voorwaardelijk in de vormgeving van Passend Onderwijs.

SPO De Liemers wil aan deze voorwaarde voldoen en heeft een werkgroep Passend Onderwijs ingericht om het beleidsplan basisondersteuning De Liemers te onderzoeken en te komen met voorstellen ter realisering van het beleidsplan.

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Wergroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	4 van 25

2 OPDRACHT

In augustus 2014 is er op voorspraak van de bestuurder van SPO De Liemers een brede werkgroep Passend Onderwijs ingericht bestaande uit:

- vertegenwoordigers uit het directiebestuur
- vertegenwoordigers uit het netwerk intern begeleiders
- vertegenwoordigers van de LB leerkrachten uit de diverse scholen van de stichting
- vertegenwoordigers van de LA leerkrachten uit de diverse scholen van de stichting
- directeur welke ook in de adviesgroep van het SWV De Liemers deelneemt

De werkgroep kreeg als opdracht basiszorg te realiseren zoals genoemd in het document Basisondersteuning van SWV De Liemers. Dit dient te worden omgezet in een extra competentie naast de 7 competenties van het SBL. De competentie: Passend Onderwijs.

Hiernaast heeft de werkgroep zichzelf tot doel gesteld om te onderzoeken welke factoren uit het document Basisondersteuning van SWV De Liemers van invloed zijn op de werkdruk in de klas en om te komen tot een voorstel ter verbetering van deze situatie.

De werkgroep Passend Onderwijs dient met een advies inzake nascholing en / of training te komen om bovenstaande te realiseren. Hiermee gaat SPO De Liemers Breedtezorg inzetten om Basiszorg te realiseren.

Met bovenstaande opdracht geeft SPO De Liemers vorm aan een der doelen van Passend Onderwijs:

Goede docenten voor de klas

Goed onderwijs en goede extra ondersteuning van een leerling in de klas valt of staat met de leraar. Dat geldt ook voor passend onderwijs. De leraar staat er niet alleen voor: hij werkt samen met het team, de school en het samenwerkingsverband. Met passend onderwijs wordt geïnvesteerd in opbrengstgericht werken voor alle leerlingen én in de verdere ontwikkeling van leraren.

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Wergroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	5 van 25

3 SAMENHANG MET HET BELEIDSSTUK BASISONDERSTEUNING VAN SWV DE LIEMERS

SWV De Liemers heeft in zijn beleidsstuk basisondersteuning de volgende indicatoren benoemd als basiszorg. Alle leerkrachten van SWV de Liemers dienen basisvaardigheden te hebben op de volgende indicatoren:

indicatoren	aandachtspunten
De leraren zorgen voor een veilig klimaat in de school.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Leraren zorgen voor respectvolle omgangsvormen. ▪ Leerlingen voelen zich veilig op school. ▪ Het personeel voelt zich veilig op school. ▪ De leraren gaan vertrouwelijk om met informatie over leerlingen. ▪ De leraren behandelen leerlingen rechtvaardig en gelijkwaardig. ▪ De leraren geven leerlingen positieve en persoonlijke aandacht ▪ De leraren stimuleren het zelfvertrouwen van leerlingen.
De school voert een actief veiligheidsbeleid.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De school hanteert regels voor veiligheid en omgangsvormen. ▪ De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen. ▪ De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van het personeel. ▪ De school registreert incidenten die zich voordoen. ▪ De school heeft een beleid gericht op het voorkomen en aanpakken van incidenten. ▪ De school hanteert een pestprotocol, liever een gedragsprotocol
De leraren stemmen de leerstof, het aanbod en de materialen af die zij gebruiken.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De leraren gebruiken aanvullende materialen voor taal/lezen. ▪ De leraren gebruiken aanvullende materialen voor rekenen/wiskunde. ▪ De leraren gebruiken aanvullende materialen en aanpakken voor de ondersteuning van de sociaal-emotionele ontwikkeling. ▪ De leraren bieden extra leerstof aan voor leerlingen met een achterstand. ▪ De leraren bieden verrijkings- en verdiepingsstof aan voor meerbegaafde leerlingen
De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen tussen leerlingen.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De leraren stemmen in hun rooster voor taal/lezen en/of rekenen/wiskunde meer onderwijstijd wanneer hun groep dat nodig heeft. ▪ De leraren geven leerlingen die dat nodig hebben in de les meer tijd voor instructie en verwerking. ▪ De leraren geven leerlingen die dat nodig hebben buiten de les meer tijd voor instructie en verwerking.
De leraren stemmen instructie en verwerking af op de verschillen tussen de leerlingen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De leraren stemmen de werkvormen af op de behoeften van leerlingen. ▪ De leraren geven leerlingen die dat nodig hebben extra en directe feedback. ▪ De leraren stemmen de instructie af op verschillen tussen de leerlingen. Voor leerlingen die dat nodig hebben, vindt verlengde instructie plaats ▪ De leraren stemmen de verwerking af op verschillen tussen de leerlingen. ▪ Afstemming vindt plaats binnen een passend klassenmanagement.
De leraren geven effectieve instructie.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De leraren leggen dusdanig duidelijk uit dat circa 80 % direct na de instructie aan het werk kan ▪ De leraren geven verlengde instructie aan de overige 20 % ▪ De leraren plaatsen de leerstof in betekenisvolle contexten. ▪ De lessen hebben een duidelijke structuur (doelen, stappen, afronding). ▪ De leraren zorgen ervoor dat leerlingen taakgericht bezig zijn. ▪ De leraren geven systematische feedback. ▪ De leraren stimuleren interactie tijdens de les. ▪ De leraren gebruiken de tijd effectief.
De leraren werken met doorgaande leerlijnen.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Leerlijnen VVE meenemen. ▪ De leerlijnen taal/lezen van de jaargroepen sluiten op elkaar aan. ▪ De leerlijnen rekenen/wiskunde van de jaargroepen sluiten op elkaar aan. ▪ De leerlijnen sociaal-emotionele ontwikkeling sluiten op elkaar aan. ▪ Leraren dragen aan het einde van het schooljaar de voortgang binnen de leerlijnen aan elkaar over op basis van evaluatie.
De leraren gaan in gesprek met leerlingen waarbij dat nodig is de mogelijkheden en ondersteuningsbehoeften na.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Op het gebied van taal/lezen en rekenen/wiskunde ▪ Op het gebied van werkhouding, leerstijl en aanpak. ▪ Op het gebied sociaal-emotionele ontwikkeling.
De leraren signaleren op basis van gegevens vroegtijdig welke leerlingen ondersteuning nodig hebben.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Extra instructie. ▪ Extra ondersteuning op leergebieden. ▪ Extra aandacht qua gedrag, sociaal-emotionele ontwikkeling en werkhouding.

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Wergroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	6 van 25

De leraren stellen op basis van alle (relevante) gegevens groepsplannen op.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De leraren brengen de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften in kaart. ▪ De leraren koppelen aan de onderwijsbehoeften activiteiten, begeleiding en programma's.
De leraren voeren de groepsplannen volgens de cyclus van handelingsgericht werken uit.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De leraren evalueren regelmatig tijdens de uitvoering. ▪ De leraren volgen de planning die zij hebben opgesteld.
Groepsplannen worden aangepast op basis van de toetsgegevens, observaties en evaluaties.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De uitvoering van de groepsplannen wordt voor aanpassing geëvalueerd. ▪ De leraren gaan de effecten van de ondersteuning na. ▪ De leraren gaan de effecten van de extra inzet van middelen na. ▪ Er worden aanwijzingen en aandachtspunten geformuleerd voor de aanpassing van de plannen. ▪ Ten minste 2 maal per jaar passen de leraren zo nodig de groepsplannen aan. ▪ Aanpassingen gebeuren op basis van evaluatie en de bereikte resultaten.
De school heeft ambitieuze normen voor te bereiken resultaten.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De normen voor taal/lezen en rekenen/wiskunde bevatten ten minste de referentieniveaus 1F en 1S of zijn hiervan afgeleid (bij leerlingen met een OPP PRO) ▪ De normen voor taal/lezen en rekenen/wiskunde voor de jaargroepen liggen ten minste op of boven het landelijk gemiddelde. ▪ De normen voor taal/lezen en rekenen/wiskunde voor leerlingen met een OPP ligt tenminste op de norm die verwacht mag worden bij dat OPP ▪ We hebben hoge ambities met onze leerlingen
De school gebruikt een samenhangend leerlingvolgsysteem.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het systeem bevat genormeerde toetsen in alle jaargroepen voor taal/lezen. ▪ Het systeem bevat genormeerde toetsen in alle jaargroepen voor rekenen/wiskunde. ▪ Het systeem bevat (genormeerde) instrumenten in alle jaargroepen voor de sociaal/emotionele ontwikkeling. ▪ Het systeem bevat vaste procedures voor het volgen van de resultaten van de jaargroepen en individuele leerlingen.
De school analyseert systematisch de resultaten van haar leerlingen.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ten minste 2 maal per jaar analyseert de school de resultaten van leerlingen op school-, groeps- en individueel niveau. ▪ Ten minste 2 maal per jaar analyseert de school de resultaten van leerlingen met een ontwikkelingsperspectief (OPP).
Leraren zijn pedagogisch competent in het realiseren van passend onderwijs.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De leraren kunnen gemakkelijk contact maken met de leerlingen en hun zelfvertrouwen versterken. ▪ De leraren tonen in hun handelen hoge verwachtingen van leerlingen. ▪ De leraren kunnen een goede werksfeer scheppen voor samenwerking met en tussen de leerlingen. ▪ De leraren houden zich goed op de hoogte van de leefwereld, het ontwikkelingsproces en de thuissituatie van de leerlingen. ▪ De leraren kunnen zich een goed beeld vormt van het sociale klimaat in een groep en van het individuele welbevinden van de leerlingen. ▪ De leraren kunnen vroegtijdig problemen en belemmeringen in de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen signaleren. ▪ De leraren kennen de basisbehoeften en de verwachtingen van de leerlingen.
Leraren zijn didactisch competent in het realiseren van passend onderwijs.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De leraren hebben een goed zicht op de ontwikkeling en vordering van de leerlingen. ▪ De leraren kunnen de resultaten van leerlingen op toetsen analyseren en interpreteren. ▪ De leraren kunnen op basis van de resultaten van leerlingen op toetsen conclusies trekken in termen van aanpassingen van onderwijstijd, aanbod, aanpak en didactiek. ▪ De leraren kunnen op basis van de resultaten van leerlingen een realistisch en ambitieus groepsplan opstellen. ▪ De leraren kunnen op basis van de resultaten van leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften een realistisch en ambitieus OPP opstellen. ▪ De leraren kunnen onderwijs- en ondersteuningsbehoeften vertalen in handelingsalternatieven voor zichzelf, de leerlingen en de ouders (handelingsgericht werken). ▪ De leraren hebben kennis van eenvoudige interventietechnieken voor leerlingen met dyslexie en taalproblemen. ▪ De leraren hebben kennis van eenvoudige interventietechnieken voor leerlingen met dyscalculie en rekenproblemen. ▪ De leraren hebben kennis van de leerstijl van hoogbegaafde leerlingen en zijn in

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Werkgroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	7 van 25

	staat een passend onderwijsaanbod aan hen aan te bieden
Leraren zijn organisatorisch competent in het realiseren van passend onderwijs.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De leraren kunnen de onderwijstijd effectief benutten. ▪ De leraren kunnen in niveaus werken binnen hun groep en de leerstof afstemmen op de verschillen tussen leerlingen. ▪ De leraren kunnen een goed klassenmanagement voeren.
Leraren zijn begeleidingscompetent in het realiseren van passend onderwijs.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De leraren kunnen vroegtijdig onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen signaleren. ▪ De leraren hebben kennis van eenvoudige interventietechnieken voor leerlingen met beperkte gedragsproblemen. ▪ De leraren kunnen over het OPP met ouders (en leerlingen) een op overeenstemming gericht overleg voeren. ▪ De leraren kunnen voor de leerlingen het leerlingvolgsysteem/ leerlingendossier bijhouden. ▪ De leraren zijn op de hoogte van de mogelijkheden voor extra ondersteuning. ▪ De leraren kunnen beargumenteerd de voortgang van hun groep en van individuele leerlingen inbrengen in groeps- en leerlingbesprekingen.
De leraren werken continu aan het vergroten van deskundigheid.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De leraren staan open voor reflectie en voor ondersteuning. ▪ De leraren vragen actief feedback op hun handelen. ▪ De leraren werken continu aan het verbeteren van handelingsgerichte vaardigheden. ▪ De leraren werken continu aan het verbeteren van hun vaardigheden op het terrein van opbrengstgericht werken. ▪ De leraren benutten de mogelijkheden in teamverband te leren. ▪ De leraren werken continu aan hun bekwaamheidsdossier. ▪ De leraren nemen deel aan lerende netwerken over de leerlingenzorg.
	▪
De school voert een dyslexiebeleid.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De leraren signaleren dyslectische leerlingen en leerlingen met leesproblemen tijdig volgens de normen van het landelijk protocol dyslexie. Drie E scores op rij op lees- en spellingstoetsen vereist handelen. ▪ De leraren bieden dyslectische leerlingen en leerlingen met leesproblemen ondersteunende middelen en aanpakken. Leraren zijn minimaal bekend met het protocol dyslexie en kunnen hier mee werken. ▪ De leraren gebruiken beschikbare toetsen die goed toegankelijk zijn voor dyslectische leerlingen. B.v. de aangepaste dyslexieversie van de CITO – eindtoets. ▪ De leraren hanteren minimaal het dyslexieprotocol, met daarnaast eventueel aanvullende afspraken die in de school zijn gemaakt. ▪ School houdt een leesdossier bij.
De school heeft als einddoel het instellen en uitvoeren van een dyscalculiebeleid.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De leraren signaleren leerlingen met dyscalculie en leerlingen met rekenproblemen tijdig volgens de normen van het protocol Ernstige Reken- en Wiskunde Problemen. Herhaalde D en E scores of IV/ V) op rekentoetsen vereist handelen. ▪ De leraren bieden leerlingen met dyscalculie en leerlingen met rekenproblemen ondersteunende middelen en aanpakken. Leraren zijn minimaal bekend met het protocol Ernstige Reken- en Wiskunde Problemen en werken vanuit dit protocol. ▪ De leraren gebruiken beschikbare toetsen die goed toegankelijk zijn voor leerlingen met dyscalculie. ▪ De leraren hanteren minimaal het protocol Ernstige Reken- en Wiskunde Problemen, met daarnaast eventueel aanvullende afspraken die in de school zijn gemaakt.
De school voert een actief beleid in het stimuleren van gewenst gedrag.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ School heeft haar beleid vastgelegd in een gedragscode waarin ook grenzen van geaccepteerd gedrag en eventuele maatregelen zijn vastgelegd. ▪ School brengt minimaal één keer per schooljaar de sociaal emotionele ontwikkeling en welbevinden van al haar leerlingen in beeld. ▪ De leraren bezitten kennis en kunde om pestgedrag tijdig te kunnen onderkennen en aan te pakken. ▪ De leraren bieden leerlingen die probleemgedrag laten zien ondersteunende middelen en een ondersteunende aanpak.
De school kan omgaan met de ondersteuningsbehoefte in geval van milde vormen van ASS, AD(H)D.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ School heeft vastgelegd hoe zij om gaat met kinderen met ASS en AD(H)D. ▪ Leraren zijn op de hoogte van wat ASS en AD(H)D inhoudt en kunnen het signaleren. ▪ Leraren zijn in staat hun handelen aan te passen aan de specifieke hulpvraag van kinderen met ASS en AD(H)D.
De school signaleert en voert actief beleid voor leerlingen met een verrijkingshulpvraag.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ School heeft vastgelegd hoe zij om gaat met kinderen met een verrijkingshulpvraag. ▪ Leraren zijn op de hoogte van wat verrijking inhoudt.

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Werkgroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	8 van 25

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Leraren zijn in staat hun handelen aan te passen aan de specifieke hulpvraag van kinderen met een verrijkingshulpvraag.
De school werkt vanuit de GGD-protocollen en procedures voor ziekten en medische handelingen.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bij ziek worden van leerlingen op school is ouders helder hoe en wanneer dat gemeld moet worden. ▪ School draagt op adequate wijze zorg voor het bijhouden van de absenties. ▪ School heeft een actueel overzicht van kinderen met een allergie en houdt daar rekening mee. ▪ Bij ongevallen houdt school die bij in een logboek. ▪ Bij medicijnverstrekking op verzoek wordt gehandeld volgens protocol arts. ▪ Bij medicijntoediening op verzoek wordt gehandeld volgens protocol arts. ▪ Bij het uitvoeren van medische handelingen op verzoek wordt gehandeld volgens protocol arts. ▪ Bij calamiteiten kent de school een veiligheids- c.q. ontruimingsplan. ▪ Bij langdurig ernstig zieke kinderen kijkt een school of een aanvraag ambulante begeleiding cluster 3 relevant is en maakt een plan van aanpak.
De OPP's zijn ingericht volgens een vaste structuur en procedure.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De school werkt met een vaste format. ▪ Het OPP zit in het (digitaal) leerlingdossier. ▪ Het OPP heeft zoveel mogelijk een integraal karakter (één-leerling-één-plan). De aanpak is geïntegreerd. ▪ Over het OPP heeft aanwijsbaar (handtekening) op overeenstemming gericht overleg plaatsgevonden met ouders.
De school betreft ouders bij het opstellen en evalueren van het OPP voor hun kind.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De leraren leggen in het OPP de ontwikkelingslijnen van de leerling vast. ▪ De leraren maken concrete afspraken met ouders over de ondersteuning in de groep. ▪ De leraren maken concrete afspraken met ouders over de extra ondersteuning vanuit de school. ▪ De leraren maken concrete afspraken met ouders over wat zij kunnen doen om de ontwikkeling van hun kind te stimuleren. ▪ De leraren voeren op overeenstemming gericht overleg met de ouders over het OPP. ▪ De leraren evalueren het OPP ten minste 2 maal per jaar met de ouders.
De OPP's van de school zijn actueel, concreet en volledig.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het bevat een prognose van het uitstroomperspectief. ▪ Het bevat een prognose voor het einde van de periode waarvoor het is opgesteld (ten minste 1 maal per jaar). ▪ Het bevat concrete tussen- en einddoelen. ▪ Het bevat een overzicht van belemmerende en stimulerende factoren. ▪ Het bevat ten minste voor taal/lezen of rekenen/wiskunde een ontwikkelingslijn gekoppeld aan de referentieniveaus 1F of 1S. ▪ Het bevat de concrete inzet van ondersteuningsmiddelen. ▪ Indien extra ondersteuners worden ingezet, is helder aangegeven wie, wat, waar en hoelang. ▪ Het is handelingsgericht opgesteld. ▪ Het bevat minimaal 4 inhoudelijke evaluatiemomenten per schooljaar.
De school organiseert structureel de warme overdracht van voorschoolse voorzieningen.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dit geldt in elk geval voor leerlingen waarvan verwacht mag worden dat zij extra ondersteuningsbehoeften hebben ▪ Alle relevante gegevens van de desbetreffende leerling worden overgedragen. ▪ De ouders zijn op de hoogte van de inhoud van de overdracht. (handtekening) ▪ De school koppelt de voortgang van deze leerlingen in het eerste jaar terug aan de voorschoolse voorziening op vaste momenten. ▪ Over de afstemming hebben de leraren in de onderbouwgroepen minimaal 2 keer per jaar structureel overleg met voorschoolse voorzieningen.
De school organiseert structureel de warme overdracht binnen de school tussen de leerjaren.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De school heeft duidelijke, sluitende afspraken over de overdracht van groepen bij de overgang naar een volgend leerjaar. ▪ De leraren organiseren warme overdracht voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften bij de overgang naar een volgende groep. ▪ De leraren koppelen de voortgang van leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften in de eerste maanden van een schooljaar terug naar de leraar van de vorige groep.
De school draagt bij aan de warme overdracht van de eigen school naar een volgende school.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De school werkt mee aan de overdracht van leerlinggegevens bij de overgang naar een andere school volgens de wettelijke procedures. ▪ Bij overgang naar het voortgezet onderwijs is helder wie, wanneer en hoe, de leerlingen overdraagt. ▪ Voor leerlingen met extra onderwijsbehoeften informeert de school de ontvangende school actief over de resultaten van de leerling.

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Werkgroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	9 van 25

	<ul style="list-style-type: none"> De school volgt de schoolverlaters tenminste 2 jaar lang en vraagt zo nodig daar- toe actief de benodigde informatie op.
De school gebruikt de ervaringsdeskundigheid van ouders.	<ul style="list-style-type: none"> Bij binnenkomst maakt school gebruik van de deskundigheid van ouders. B.v. aan de hand van een intakeformulier. De school spreekt met ouders regelmatig over hun wensen en verwachtingen. De school spreekt ouders regelmatig over hun ervaringen/specifieke deskundig- heid met hun kind thuis. De school benut de informatie van ouders voor de ondersteuning van de leer- lingen. School kent vaste afspraken indien extra contacten noodzakelijk zijn.
De school informeert ouders over de ontwik- keling van hun kind.	<ul style="list-style-type: none"> De school informeert ouders ten minste 2 maal per jaar over de voortgang van de ontwikkeling en de resultaten van hun kind(eren). Ze kent daarvoor een vaste cy- clus van rapporten en ouderavonden. De school geeft ouders inzicht in de bereikte resultaten op grond van de gegevens uit het leerlingvolgsysteem. De school informeert ouders proactief wanneer de ontwikkeling van hun kind(eren) stagneert of dreigt te stagneren. De school legt afspraken vast in het leerling-dossier.
De school en leraren betrekken ouders bij de warme overdracht.	<ul style="list-style-type: none"> De school voert met ouders een intakegesprek bij aanmelding De school stelt het (onderwijskundig) rapport op bij het verlaten van de school na overleg met de ouders. De school ondersteunt ouders en leerlingen bij de overgang naar een andere school.
De school heeft een duidelijke visie op de ondersteuning van leerlingen (leerlingenzorg).	<ul style="list-style-type: none"> De school heeft haar visie vastgelegd. De visie wordt gedragen door het gehele team. De school heeft vastgelegd wanneer sprake is van een leerling met extra ondersteuningsbehoeften. Dit protocol is in overeenstemming met de afspraken binnen het samenwerkingsverband. De school weet wat de ondersteuningsbehoeften van haar leerlingen zijn.
De interne ondersteuningsprocedures zijn vastgelegd.	<ul style="list-style-type: none"> De school koppelt de toegekende ondersteuningsmiddelen direct aan de extra ondersteuningsbehoeften van de leerlingen. De school heeft vastgelegd wanneer een leerling in aanmerking komt voor extra ondersteuning.
De school zet ondersteuningsmiddelen gericht in.	<ul style="list-style-type: none"> De school koppelt toegekende ondersteuningsmiddelen direct aan extra onder- steuningsbehoeften van leerlingen.
De school evalueert jaarlijks het beleid ter ondersteuning van de leerlingen.	<ul style="list-style-type: none"> De school evalueert twee keer per jaar de resultaten van de leerlingen. De school evalueert twee keer per jaar de kwaliteit van het onderwijsleerproces in de groepen. De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces en heeft dit vastgelegd.
De school werkt aan het verbeteren van de basisondersteuning, zowel op groepsniveau als schoolniveau.	<ul style="list-style-type: none"> De school gaat structureel de kwaliteit van de leerkrachten na. Dit doet zij o.a. op basis van klassenbezoeken. Samen met de leerkracht worden eventueel verbeterpunten opgesteld. De school organiseert structureel dat leerkrachten van elkaar leren door bijvoor- beeld co-teaching, intervisie, (360-graden) feedback, supervisie, collegiale consul- tatie.
De school gaat jaarlijks na of de ondersteu- ningsmiddelen effectief zijn ingezet.	<ul style="list-style-type: none"> De school gaat na of de middelen doelgericht zijn ingezet. De school gaat na wat de effecten zijn van de inzet.
De interne begeleiding is goed toegerust.	<ul style="list-style-type: none"> Iedere school heeft een interne begeleider. De interne begeleider beschikt over minimaal 2 uur tijd per 50 leerlingen. Deze taakuren worden in het taakbeleid opgenomen als ambulante tijd De interne begeleider voldoet aan de landelijke beroepsstandaard of is bezig zich te kwalificeren.
De school heeft een heldere taakomschrijving vastgesteld voor het gehele team, inclusief de interne begeleiding en de directie.	<ul style="list-style-type: none"> Coaching en begeleiding van leerkrachten is een onderdeel van de zorgstructuur. Deze activiteiten worden omschreven en opgenomen in het taakbeleid. Het competentieprofiel welke is opgesteld door de Landelijke Beroepsvereniging Interne Begeleiders is de basis voor de taakomschrijving.
De ondersteuning in de school is goed geor- ganiseerd.	<ul style="list-style-type: none"> De school kan snel deskundigheid inschakelen voor hulp binnen de afspraken van het swv.

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Werkgroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	10 van 25

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bij ernstige problemen wordt er door de school en het swv snel ingegrepen.(interventieteam) ▪ De interne begeleiders weten waar ze in de regio terecht kunnen voor leerlingen met externe ondersteuningsbehoeften. (breedtezorg, dieptezorg) ▪ De ondersteuning in de school is afgestemd op de bovenscholse ondersteuningsstructuur .
De taken van de ondersteuningsteams zijn duidelijk.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Een ondersteuningsteam bestaat op schoolniveau uit de interne begeleider(s), de directeur/ de onderwijskundig leider eventueel aangevuld met een andere interne specialist. De taken en bevoegdheden van het ondersteuningsteam zijn vastgelegd.
Het ondersteuningsteam bereidt de verwijzing naar een andere school voor.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ het ondersteuningsteam, inclusief de betrokken leerkracht, bereidt de bespreking van leerlingen voor in het bovenscholse overleg of adviesteam. ▪ Het ondersteuningsteam ondersteunt de ouders van de leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte bij de keuze van een passende plek op een andere school.
Het ondersteuningsteam ondersteunt snelle ondersteuning in de school.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het ondersteuningsteam ondersteunt leerkrachten bij het realiseren van ondersteuning. ▪ Het ondersteuningsteam organiseert snelle hulp, voor zover beschikbaar.
De school informeert de ouders over de ondersteuningsmogelijkheden. Ouders en school werken samen in een partnership en spreken wederzijdse verwachtingen uit.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De school biedt de ouders informatie over de ondersteuning die de school kan bieden. ▪ De school informeert de ouders over de mogelijkheden tot ondersteuning buiten de school.
De school heeft structurele afspraken met ketenpartners over de afstemming van de ondersteuning.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Met voorscholse voorzieningen. ▪ Met CJG. ▪ Indien nodig met jeugdzorg. ▪ Indien nodig met (school) maatschappelijk werk. ▪ Indien nodig met JGZ. ▪ Met het voortgezet onderwijs. ▪ Met cluster 3 en 4 ▪ Met cluster 1 en 2. ▪ Met het sbo. ▪ Met andere partners.
De school streeft jaarlijks naar resultaten die op of boven het niveau liggen van scholen met een vergelijkbare leerling-populatie.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Voor taal/lezen voor de diverse jaargroepen op basis van de gemiddelde en bovengemiddelde opbrengsten. ▪ Voor rekenen/wiskunde voor de diverse jaargroepen op basis van de gemiddelde en bovengemiddelde opbrengsten.
De school formuleert ambitieuze doelen in de OPP's en bereikt deze doelen ook.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De OPP's geven inzicht in de door leerlingen bereikte resultaten. ▪ De school kan aantonen bij leerlingen met een OPP dat leerlingen zich hebben ontwikkeld overeenkomstig de doelen en het verwachte uitstrooprofiel realiseren.
De school verantwoordt de bereikte resultaten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De school verantwoordt de resultaten aan de ouders. ▪ De school verantwoordt de resultaten aan het bestuur. ▪ De school verantwoordt de resultaten aan de inspectie.

De werkgroep heeft bekeken welke indicatoren gedekt worden door de huidige beleidsstukken van SPO De Liemers. Hieruit is gebleken dat door de huidige gesprekkencycli en bijbehorende formulieren binnen zijn scholen al zeer veel indicatoren gedekt zijn. Ook zijn er enkele indicatoren nog niet gedekt. Uit een inventarisatie van de directeuren blijkt dat zeer veel leerkrachten ook reeds voldoen aan het basisniveau van de opgenomen indicatoren. Een uitwerking hiervan is te vinden in de inventarisatie de Basis Op Orde welke in bezit is van de bestuurder. In het volgende hoofdstuk: Uitkomsten van de werkgroep Passend Onderwijs is te lezen welke indicatoren nog niet gedekt worden door de huidige gesprekkencycli en bijbehorende formulieren. Daarbij hebben de leden van de werkgroep Passend Onderwijs het document Basisondersteuning besproken in de teams en is geïnventariseerd op welke punten er nog een handelingsverlegenheid aanwezig is en welke punten zorgen voor een hoge mate van ervaring van werkdruk. Ook deze punten zijn terug te vinden in het volgende hoofdstuk.

Met deze uitkomsten realiseert de werkgroep Passend Onderwijs direct de SPO De Liemers competentie Passend Onderwijs. Deze bestaat dus uit de ontbrekende indicatoren uit het beleidsstuk basisondersteuning aangevuld met

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Werkgroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	11 van 25

punten vanuit de teams van SPO De Liemers. Met deze competentie maakt SPO De Liemers een directe verbinding met het beleidsstuk Basisondersteuning van SWV De Liemers.

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Werkgroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	12 van 25

4 UITKOMSTEN VAN DE WERKGROEP PASSEND ONDERWIJS

De werkgroep heeft tijdens een aantal bijeenkomsten het beleidsstuk Basisondersteuning van SWV De Liemers besproken en geconcludeerd dat onderstaande indicatoren nog onderbelicht zijn in de huidige SBL competenties. Dit betekent niet dat de indicator in zijn geheel niet aan de orde komt maar dat de er bij de aandachtspunten behorende bij betreffende indicator minimaal meer dan de helft nog onderbelicht is.
Onderbelichte indicatoren:

- 1) Leraren zijn didactisch competent in het realiseren van passend onderwijs.
 - a) De leraren hebben kennis van eenvoudige interventietechnieken voor leerlingen met dyscalculie en rekenproblemen.
 - b) De leraren hebben kennis van de leerstijl van hoogbegaafde leerlingen en zijn in staat een passend onderwijsaanbod aan hen aan te bieden
- 2) Leraren zijn begeleidingscompetent in het realiseren van passend onderwijs.
 - a) De leraren kunnen vroegtijdig onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen signaleren.
 - b) De leraren hebben kennis van eenvoudige interventietechnieken voor leerlingen met beperkte gedragsproblemen.
 - c) De leraren kunnen over het OPP met ouders (en leerlingen) een op overeenstemming gericht overleg voeren
 - d) De leraren zijn op de hoogte van de mogelijkheden voor extra ondersteuning.
- 3) De leraren werken continu aan het vergroten van deskundigheid.
 - a) De leraren vragen actief feedback op hun handelen.
 - b) De leraren werken continu aan het verbeteren van handelingsgerichte vaardigheden.
 - c) De leraren benutten de mogelijkheden in teamverband te leren.
 - d) De leraren werken continu aan hun bekwaamheidsdossier.
 - e) De leraren nemen deel aan lerende netwerken over de leerlingenzorg.
- 4) De school heeft als einddoel het instellen en uitvoeren van een dyscalculiebeleid.
 - a) De leraren signaleren leerlingen met dyscalculie en leerlingen met rekenproblemen tijdig volgens de normen van het protocol Ernstige Reken- en Wiskunde Problemen. Herhaalde D en E scores of IV/ V) op rekenoetsen vereist handelen.
 - b) De leraren bieden leerlingen met dyscalculie en leerlingen met rekenproblemen ondersteunende middelen en aanpakken. Leraren zijn minimaal bekend met het protocol Ernstige Reken- en Wiskunde Problemen en werken vanuit dit protocol.
 - c) De leraren gebruiken beschikbare toetsen die goed toegankelijk zijn voor leerlingen met dyscalculie.
 - d) De leraren hanteren minimaal het protocol Ernstige Reken- en Wiskunde Problemen, met daarnaast eventueel aanvullende afspraken die in de school zijn gemaakt.
- 5) De school kan omgaan met de ondersteuningsbehoefte in geval van milde vormen van ASS, AD(H)D .
 - a) School heeft vastgelegd hoe zij om gaat met kinderen met ASS en AD(H)D.
 - b) Leraren zijn op de hoogte van wat ASS en AD(H)D inhoudt en kunnen het signaleren.
 - c) Leraren zijn in staat hun handelen aan te passen aan de specifieke hulpvraag van kinderen met ASS en AD(H)D.
- 6) De school signaleert en voert actief beleid voor leerlingen met een verrijkingshulpvraag.
 - a) School heeft vastgelegd hoe zij om gaat met kinderen met een verrijkingshulpvraag.
 - b) Leraren zijn op de hoogte van wat verrijking inhoudt.

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Werkgroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	13 van 25

- c) Leraren zijn in staat hun handelen aan te passen aan de specifieke hulpvraag van kinderen met een verrijkingshulpvraag.

De werkgroep Passend onderwijs concludeert dus dat bovenstaande indicatoren en aandachtspunten nog uitwerking van de diverse scholen vergen.

Uit de diverse teamraadplegingen waar ook het thema werkdruk (wat zorgt er nu voor grote druk) is meegenomen kwamen de volgende punten als gemene delers naar voren:

- Er is sprake van een toename van de gedragsproblematieken. Het aantal kinderen met een diagnostiek neemt sterk toe. Dit zorgt voor veel druk bij leerkrachten. Hierbij wordt door leerkrachten aangegeven dat er een grote kennisbehoefte is betreffende de diverse gedragsproblematieken. Dit om meer begrip en minder handelingsverlegen te zijn.
- Het onderwijspersoneel vervrouwelijkt en veel problematieken komen uit een verstoorde relatie met jongens. Is ons onderwijs mee vervrouwelijkt en wat kunnen we hier mee of aan doen?
- De kaders zijn aan het verschuiven. Regelmatig worden leerkrachten geconfronteerd met het feit dat er bovenmatig veel oog is voor het eigen kind . Grenzen en verwachtingen dienen wederzijds te worden uitgesproken. Een veel gehoorde uitspraak hierbij is: “staat de leerkracht of de leerling centraal en onderwijs dient de regie weer over te nemen”.
- Verder vragen veel leerkrachten zich af of ons onderwijs nog wel past bij de 21ste eeuwse skills.
- In het kader van werkdruk wordt genoemd dat het bijna onmogelijk is alles nog te realiseren binnen de huidige onderwijstijd. Een leerkracht heeft meer tijd nodig om alles goed te realiseren.

Tot zover de inventarisatie van de werkgroep Passend Onderwijs. In de hoofdstukken: Uitwerking in nieuwe competentie Passend onderwijs en Concrete uitwerking in nascholingsaanbod zal concreet terug te vinden zijn wat er met deze inventarisatie is gedaan.

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Werkgroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	14 van 25

5 VELDEN VAN INVLOED

Door de werkgroep is bekeken wie er binnen de gehele onderwijsorganisatie directe invloed heeft op processen die leiden tot verbetering van de huidige onderwijspraktijk.

We onderscheiden hierbij de volgende groepen:

Ministerie van Onderwijs	De nieuwe cao biedt organisatorische mogelijkheden om op een ander wijze de school te organiseren ten einde de werkdruk voor leerkrachten te verminderen.
Bestuur SPO De Liemers	Overnemen van beleid en het budgetteren van activiteiten die leiden tot daadwerkelijke realisatie van de verbetering van de huidige onderwijspraktijk
Stichtingsniveau	Faciliteren en organiseren van een nascholingsaanbod (beleid en organisatie) geldend voor alle leerkrachten van de stichting
Schoolniveau	Het aanpakken van schoolspecifieke behoeftes o.b.v. huidige ontwikkeling, leerlingpopulatie en organisatie van schoolspecifieke aangelegenheden.
Interne begeleiding	Het aanpakken van schoolspecifieke zorgsituaties als het werken met groeps-overzichten, groepsplannen, leerlingbesprekingen enz.
Leerkrachten	Leerkrachten zijn mede verantwoordelijk voor de eigen ontwikkeling. Van leerkrachten mag worden verwacht dat zij zelf eigenaar worden van de eigen ontwikkeling en dat ze hier verantwoordelijkheid voor nemen.

Wanneer bovenstaande deelnemers hun invloed aanwenden op het eigen terrein is er een optimale ontwikkeling mogelijk.

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Werkgroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	15 van 25

6 UITWERKING IN NIEUWE COMPETENTIE PASSEND ONDERWIJS

De werkgroep Passend Onderwijs heeft op basis van alle gegevens een nieuwe competentie Passend Onderwijs gemaakt. Hiervoor heeft men de huidige competenties, benoemd in het beleidsstuk Gesprekkencyclus van SPO De Liemers, gelegd op de indicatoren van het document Basisondersteuning in SWV De Liemers. Hierbij bleek dat zeer veel indicatoren terug te vinden zijn in de competenties Pedagogisch competent en Vakinhoudelijk en didactisch competent. Echter: niet alle indicatoren waren hierbij terug te vinden. Daarbij kwam dat de teamraadplegingen ook nog enkele indicatoren opleverden die nog niet terug te vinden waren binnen de huidige gehanteerde competenties.

Uiteindelijk heeft de werkgroep Passend Onderwijs geprobeerd om te komen tot de kern van Passend Onderwijs. De werkgroep heeft gecompriemd, gewikt en gewogen en uiteindelijk geprobeerd een beperkt aantal indicatoren maatgevend te laten zijn voor deze extra competentie.

Hierdoor ontstaat een overzichtelijk geheel waarbij de werkgroep van mening is dat deze optimaal aansluit bij de wensen van de leerkrachten en ondersteunend personeel welke werken met kinderen in de klas. Binnen de competentie hebben een tweedeling gemaakt in gedrag en organisatie en hebben we beoordeeld wie hier de meeste invloed heeft.

De competentie Passend Onderwijs voor leerkrachten van SPO De Liemers:

GEDRAG	
Ik ben me bewust van verschillen tussen jongens en meisjes.	<i>Stichtingsniveau</i> - verdiepingsmodules: Boys and girls
Ik verdiep me , heb kennis van en weet om te gaan met kinderen die belast zijn met stoornissen als ADHD, ASS, ODD.	<i>Stichtingsniveau</i> - verdiepen in materie en praktijkgerichte kennisoverdracht - Verdiepingsmodules: ODD/ADHD en ASS
Ik werk vanuit de groepsoverzichten en groepsplannen.	<i>Schoolniveau (Dir/IB)</i> - goede leerlingoverdracht, groepsbespreking en zorgvergaderingen. - haalbare doelen stellen - evalueren - uitvoering opnemen in het lesrooster
Ik zorg voor een positieve groepsvorming en zorg ervoor dat de leerlingen verantwoordelijk zijn voor groepsgedrag en eigen gedrag.	<i>Schoolniveau</i> - Ieder school hanteert een goedgekeurd sociaal-emotioneel programma
Ik kan professioneel en effectief communiceren en maak hierbij gebruik van verschillende gesprekstechnieken. Ook baken ik grenzen duidelijk af.	<i>Schoolniveau</i> School specifieke leergang gesprekstechnieken in de periode 2015-2019.

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Werkgroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	16 van 25

ORGANISATIE	
Ik ontvang structureel tijd om mijn groeps-overzichten, groepsplannen, groeps- en leerlingbesprekingen, groepsoverdracht, leerkrachtconsultatie en andere overleggen in het kader van passend onderwijs te realiseren.	<i>Ministerie van onderwijs</i> De nieuwe cao biedt scholen mogelijkheden om dit te realiseren.
De directie/ib/kader voeren een transparante organisatie waardoor voor leerkrachten zeer helder is wat er van hen verwacht wordt.	<i>Schoolniveau</i> School heeft voor de vakken Taal/Lezen/Spelling en Rekenen beleidsplannen School heeft de organisatie van het onderwijs duidelijk beschreven
Ik heb kennis van hulpmiddelen en materialen voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften.	<i>Schoolniveau</i> - Welke materialen voor leerlingen met een versnelde of vertraagde ontwikkeling zijn aanwezig voor de vakgebieden: -Rekenen -Lezen -Spelling -Taal -Sociaal-emotioneel Evt aanleggen databank op stichtingsniveau
Ik ben in staat juiste prioriteiten te stellen en ga efficiënt om met de beschikbare tijd	<i>Leerkrachtniveau (facultatief)</i> -Cursus time management

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Wergroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	17 van 25

7 CONCRETE UITWERKING IN NASCHOLINGSAANBOD SPO DE LIEMERS

De werkgroep Passend Onderwijs heeft gezamenlijk bekeken hoe er op stichtingsniveau uitwerking kan worden gegeven aan de ontwikkeling van de competentie Passend Onderwijs. Scholen dienen de school specifieke ontwikkelpunten uit deze competentie zelf op te nemen in het schoolplan 2015-2019.

Op 15-01-2015 is de uitwerking op stichtingsniveau gepresenteerd aan de bestuurder, de directeuren en de unitleiders.

7.1 Voorstel van de werkgroep Passend Onderwijs:

Het voorstel van de werkgroep passend onderwijs behelst een driejarig traject voor leerkrachten waarbij er een grote keuzevrijheid is voor leerkrachten. De stichting faciliteert, de leerkracht is eigenaar.

We willen op de stichtingsdag van september 2015 een kick off houden betreffende de competentie Passend onderwijs. Op deze dag zijn alle onderwijsgerelateerde werknemers van SPO De Liemers aanwezig.

De Kick-off ziet er als volgt uit:

- 09.00-09.15 uur: introductie van de dag
- 09.15-10.00 uur: Centrale lezing: Boys and girls (externe gast)
- 10.30-12.30 uur: Introductieworkshopronde 1,2,3
(Keuze uit ADHD-ODD/ASS/ICT)
- 12.30-14.00 uur: Lunch
- 14.00-15.00 uur: Introductieworkshopronde 1,2,3
(Keuze uit ADHD-ODD/ASS/ICT)

- 15.00-15.30 uur: Afsluiting en inschrijven voor verdiepingsmodule(s) schooljaar 2015-2016

Tijdens deze dag ontvangen alle deelnemers een introductiemodule bij genoemde onderwerpen. Een introductiemodule geeft een korte kijk op genoemde problematieken en geeft ook inzicht in de verdiepingsmodules die kunnen volgen.

In het schooljaar 2015-2016 biedt de stichting namelijk diverse verdiepingsmodules aan:

- 1) Boys and girls
- 2) ADHD-ODD
- 3) ASS (Autisme)
- 4) ICT

Deze nascholingsmodules behelzen drie studieavonden van 3 uur. Een externe expert verzorgt deze modules en deze worden gegeven op de diverse schoollocaties. Een leerkracht kiest minimaal 1 en maximaal 4 studieonderwerpen voor het komende schooljaar. Hierbij is een 100% opkomstverplichting actief. Door het volgen van deze modules is de leerkracht bezig met zijn persoonlijke ontwikkeling, geeft hij invulling aan zijn POP en het ontwikkelgesprek tussen directeur en leerkracht/OOP en ontstaat er een dialoog tussen werknemers van de stichting.

Het scholingsaanbod wordt doorgezet tijdens het schooljaar 2016-2017.

In dit schooljaar komen er nog een tweetal nieuwe studieonderwerpen bij:

- 1) Meer- en hoogbegaafdheid
- 2) Dyscalculie

In het schooljaar 2017-2018 vervallen de eerste 4 onderwerpen en blijven de laatste twee onderwerpen nog een jaar staan.

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Werkgroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	18 van 25

Eind schooljaar 2017-2018 heeft iedere leerkracht dus drie jaar de tijd gehad om aan zijn competenties te voldoen en dient iedere leerkracht dus voldoende bekwaam te zijn in de vormgeving van Passend Onderwijs. Dit gecombineerd met de school specifieke schoolplannen waarin op schoolniveau gewerkt wordt aan de realisering van Passend Onderwijs geeft voldoende basis om de toekomst meester te zijn.

Een zeer sterke aanbeveling van de werkgroep Passend Onderwijs is verder dat iedere school een leergang gesprekstechnieken volgt. Dit is namelijk de basis om de regie weer in eigen handen te nemen. Scholen geven verder vorm aan de cao 2014. Hierin zitten mogelijkheden om de werkdruk bij leerkrachten te verminderen. Een facultatieve leergang Timemanagement kan hierop nog een aanvulling zijn en werknemers helpen om het beroep goed uit te voeren binnen de beschikbare tijd.

Schematisch:

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Werkgroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	19 van 25

7.2 Financiële overwegingen

Een nascholingsaanbod in deze omvang kost natuurlijk geld. De werkgroep passend onderwijs heeft nagedacht over het budget en komt met het volgende voorstel:

Voor de stichtingsdag wordt een budget van €15.000,00 gereserveerd vanuit het centraal budget. Dit bedrag is regulier en wordt automatisch opgenomen in de begroting van de stichting. Wij verwachten dat dit bedrag toereikend is om te realiseren wat wij willen.

Voor de verdiepingsmodules biedt de nieuwe cao 2014 een mooie mogelijkheid. Iedere leerkracht heeft namelijk een persoonlijk scholingsbudget van € 500,00 per 1 FTE. Aangezien een leerkracht van SPO De Liemers een minimale betrekkingsomvang heeft van 0,4 FTE is het minimale budget van een leerkracht €200,00. Alle leerkrachten dienen in 2018 te voldoen aan de zogenaamde complexe instructievaardigheden. In een ontwikkelgesprek met de directeuren zal blijken in welk tempo en voor welke modules de betrokken leerkrachten geschoold moeten worden. Een complete externe opleiding kost een veelvoud van bovenstaand collectief en gereguleerd aanbod. Met het persoonlijke scholingsbudget kan de leerkracht modules inkopen.

Rekenvoorbeeld: Als we ervan uitgaan dat er minimaal 20 en maximaal 25 leerkrachten deelnemen aan een verdiepingsmodule en dat een module van drie avonden van 3 uur ca. € 1.800,00 kost dan zijn we met een bedrag van € 100,00 per leerkracht kostendekkend bezig. Dan is er zelfs nog ruimte om de school waar de verdiepingsmodule gegeven wordt te compenseren in kosten van gas, licht en koffie.

Hiermee geven we ultieme uitvoering aan de cao, leggen we de verantwoordelijkheid bij leerkrachten neer en kunnen we uitvoering geven aan het ontwikkelgesprek tussen directeur en leerkracht.

De stichting dient in dit geval financiële ruimte te creëren voor cursussen met een langdurig karakter en die een scholingsovereenkomst behoeven.

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Wergroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	20 van 25

7.3 Begroting 2015

7.3.1 Scholing passend onderwijs

ONDERDEEL	Omschrijving	Baten	Lasten	2016	2017	2018
STICHTINGSDAG						
	baten	15.000			PM	
	1) arrangement Ulft		8.738			
	2) introductieworkshops boys and girls		1.331			
	3) introductieworkshops ADHD/ODD		1.250			
	4) introductieworkshops <i>Geef me de 5</i>		1.100			
		15.000	12.419			

PASSEND ONDERWIJS			2015	2016	2017	2018
	baten (*)	2.500		7.500	7.500	7.500
	1) bijdrage vanuit 500 euro/fte (**)	8.500		25.500	25.500	25.500
	2) nascholing boys and girls		2.700	8.100	8.100	8.100
	3) nascholing ADHD/ODD		2.500	7.500	7.500	7.500
	4) nascholing Geef me de 5 academie		5.800	17.400	17.400	17.400
		11.000	11.000	33.000	33.000	33.000
	aantal leerkrachten totaal	200	20	60	60	60
	aantal deelnemers per cursus	20				
ad 1	3 avonden					
ad 2	3 avonden					
ad 3	2 x woensdagmiddag en 1 avond					

(*) dit bedrag is veel te laag om de scholing te kunnen financieren. Vanaf 2016 zullen de budgetten van Passend onderwijs en ICT mogelijk worden samengevoegd – zie ook het Projectplan ICT. Tegelijk met de bestuursbegroting 2016 zullen hiertoe voorstellen worden gedaan.

(**) hier wordt voorgesteld leerkrachten die deelnemen aan de workshop (op basis van interesse, hun persoonlijk ontwikkelingsplan e.d.) vouchers ter beschikking te stellen waarmee ze toegang krijgen tot deze interne scholing. Die financiën zijn nu opgenomen in de schoolbegrotingen (zie onder). **Er zal geen sprake zijn van verplichte winkerling.** De werkgroep ziet dit wel als kans om tegen relatief geringe kosten professioneel nageschoold te worden.

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Werkgroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	21 van 25

7.3.2 Overzicht begroting € 500 per FTE

Deze bedragen zijn opgenomen in de schoolbegrotingen. Alle directeuren voeren hun ontwikkelgesprek met hun teamleden en samen bepalen zij waaraan dit geld besteed kan worden. Peildatum leerlingen 1-10-2014.

BRIN	SCHOOL	LLN	FTE	BUDGET
00DW	De Trompetter	170	8,8	4.482
05QK	Ds Jonkerschool	62	4,3	2.218
06QF	Martinusschool	150	8,13	3.518
06TO	Antoniusschool	108	6,08	2.468
06VL	De Wiekslag	139	7,41	3.931
07QB	Het Kompas	216	10,5	5.680
08JY	Lindhage	554	28	14.456
08XV	De Ontdekking	359	17,89	9.783
09JU	De Wissel	268	14	7.800
09VH	De Toorts	193	10,22	5.470
10WK	De Tamboerijn	239	12,2	5.772
11DN	Rk. Basisschool St. Jozef	121	6,71	3.396
11MW	De Fonkelsteen	83	5,79	3.423
24CN	Het Veer	269	13,42	6.526
30FM	De Bem	209	14	4.897
TOTAAL		3.140	167,5	83.819

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Wergroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	22 van 25

8 EVALUATIE

Het is van belang dat er een aantal evaluatie instrumenten en momenten worden ingebouwd in dit plan. Dit om alles op koers te houden.

Een grote rol is weggelegd voor de bestuurder. Hij heeft het totaaloverzicht en kan interventies plegen daar waar nodig. Uiteraard is het mogelijk bepaalde taken te delegeren naar andere personen.

Het schoolplan 2015-2019 is een belangrijk evaluatie instrument. De bestuurder dient te toetsen of er op schoolniveau vorm gegeven wordt aan het project Passend Onderwijs. Hiervoor kan hij de competentie Passend Onderwijs naast het schoolplan leggen en controleren of alle acties opgenomen staan.

In een gesprek over het schoolplan 2015-2019 kan een directeur vervolgens verantwoording aan de bestuurder afleggen waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt. Wellicht zijn bepaalde zaken al voor elkaar op deze specifieke school, is er net reeds een leergang gevolgd of zijn er andere prioriteiten.

In overleg tussen directeur en bestuurder kan een schoolplan 2015-2019 dan worden aangepast.

De ontwikkelgesprekken tussen de directeur en zijn leerkracht is ook zo'n evaluatie instrument. Een leerkracht geeft hierbij zijn wensen en zijn keuzes aan. De directeur toetst dit aan het project Passend Onderwijs en aan zijn eigen bevindingen. Iedere leerkracht neemt minimaal deel aan 1 verdiepingsmodule. Een directeur toets dit en geeft ook zijn eigen wensen t.a.v. zijn personeelslid aan. Er zit immers in de cao 2014 zowel een vrijwillig als een verplicht scholingskarakter. We gaan uit van het vrijwillige deel maar in bepaalde gevallen kunnen we overgaan op het verplichte deel.

Eens per drie maanden dient op directieniveau te worden geëvalueerd of de geboden verdiepingsmodules voldoen aan de verwachtingen. Dit dient te worden ingepland op de directieberaden. N.a.v. de evaluaties zullen leden van de werkgroep passend Onderwijs feedback geven aan de externen die ingehuurd zijn om deze modules te verzorgen.

Na drie jaar zal het project Passend Onderwijs eindigen en dient er een eindbalans te worden opgemaakt. Deze analyse zal worden gemaakt door leden van de werkgroep Passend Onderwijs en hierbij zullen alle evaluatieformulieren die worden uitgedeeld na iedere evaluatiemodule worden meegenomen.

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Wergroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	23 van 25

9 CONCLUSIE

De werkgroep Passend Onderwijs heeft het project Passend Onderwijs van SPO De Liemers in de steigers gezet en is trots op het beleidsplan. Ze zijn in de overtuiging dat het uitrollen van dit beleidsplan leidt tot een vakbekwamere leerkracht. Een leerkracht die meer bekwaam is om passend onderwijs vorm te geven.

Verder zijn we in de overtuiging dat er ook resultaten geboekt gaan worden in het verlagen van de werkdruk. Enerzijds door accent te leggen op de inhoud: een leerkracht en een team is niet meer of in ieder geval minder handelingsverlegen en anderzijds door de organisatie: het uitvouwen en goed inzetten van de cao 2014 en het op schoolniveau vormgeven van kaders en mogelijkheden.

Alles bij elkaar kunnen we dan zeggen dat SPO De Liemers breedtezorg heeft ingezet om basisondersteuning vorm te geven en dat men op alle scholen voldoet aan de indicatoren Passend Onderwijs opgesteld door het SWV De Liemers.

Opgemaakt, d.d. 20-02-2015,

Armanda Peters, directeur De Fonkelsteen en de St. Jozef
Bart van der Ent, directeur BS De Ontdekking

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Wergroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	24 van 25

BIJLAGE

Beleidsstuk Basisondersteuning van SWV De Liemers PO

<http://www.google.nl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCEQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.swvdeliemers-po.nl%2Fwp-content%2Fuploads%2F2013%2F05%2Fbasisondersteuning-in-de-Lie-mers.docx&ei=lxnnVLLzJYeCPcuTgdgl&usg=AFQjCNGRSvXvUJbpYBKDKbVaZwYEsolp1Q&sig2=tdNy0AeTnjllbb6vclj1wA>

documentnaam	15 06 01 spodeliemers.beleidsstuk passend onderwijs	datum CvB	01-06-2015
domein	Onderwijsontwikkeling	datum GMR	26-05-2015
auteurs	Werkgroep passend onderwijs, Bart van der Ent en Armanda Peters	datum RvT	nvt
status	Definitief	pagina	25 van 25